

POSTANOWIENIE

Dnia 10 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Dobrowolski

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej w dniu 10 lipca 2024 r. oświadczenia SSN Jacka Widły z dnia 18 czerwca 2024 r. o podstawie jego wyłączenia od rozpoznania sprawy o sygn. akt I ZB 21/22 na podstawie art. 42 § 1 k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k.

postanowił:

wyłączyć SSN Jacka Widłę od udziału w sprawie o sygn. akt I ZB 21/22

UZASADNIENIE

W oświadczeniu złożonym w dniu 18 czerwca 2024 r. SSN Jacek Widło wskazał, iż zawiadamia o okolicznościach uzasadniających wyłączenie go od orzekania w sprawie oznaczonej sygn. akt. I ZB 21/22, wskazując, że powyższej przedmiotem jest rozpoznanie wniosku o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności SSN Tomasza Demendeckiego, z którym to sędzią wspólnie orzekał w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych. W ocenie sędziego składającego oświadczenie rozpoznanie w powyższych okoliczności przez niego sprawy „mogłoby być odebrane jako naruszające z tego powodu standardy bezstronności”, wnosząc w związku z powyższym o wyłączenie go od udziału w sprawie sygn. akt I ZB 21/22. Jak wynika z załączonego pisma z 18 czerwca 2024 r. SSN Jacek Widło wyraził nadto pogląd, iż sposób jego powołania na urząd sędziego do Izby Kontroli Nadzwyczajnej powoduje, że sąd

w składzie do którego został powołany, może nie być uznany za sąd ustanowiony na podstawie ustawy w rozumieniu art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w zw. z art. 47 Karty Praw Podstawowych (m.in. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 21 grudnia 2023 r., C- 718).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Analiza okoliczności przytoczonych w oświadczeniu SSN Jacka Widły prowadzi do wniosku, iż żądanie sędziego SN o jego wyłączenie od udziału w sprawie prowadzonej pod sygn. akt I ZB 21/22 należy uznać za zasadne.

Zgodnie z art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, która mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Na wstępie wskazać należy, iż żądanie sędziego nie stanowi wniosku o jego wyłączenie w sensie ścisłym, gdyż kodeks postępowania karnego czynności te określa odmiennie. Powyższe rozumieć należy bowiem jako oświadczenie wiedzy o podstawie wyłączenia z art. 41 § 1 k.p.k. (zob. D. Świecki [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, *Kodeks postępowania karnego*. Tom I. Komentarz aktualizowany, LEX/el. 2021). Sędzia wyznaczony do udziału w rozpoznaniu sprawy powinien bowiem powiadomić o okoliczności, która mogłaby uzasadniać jego wyłączenie na wniosek strony i stanowić podstawę ewentualnego zarzutu dotyczącego braku bezstronności przy rozpoznawaniu sprawy. Ostateczna ocena i rozważenie konkretnej okoliczności za uzasadnioną podstawę wyłączenia nie należy jednak do informującego o jej zaistnieniu sędziego, lecz do weryfikującego jego oświadczenie sądu, który w trybie określonym w przepisie art. 42 k.p.k. dokonuje obiektywnej kontroli zasadności żądania sędziego w konkretnym układzie faktycznym (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 21 kwietnia 2011 roku, sygn. akt V KK 386/10, LEX nr 846185, wyrok Sądu Najwyższego z 29 lutego 2016 roku, sygn. akt SNO 82/15, LEX nr 2023791). Automatyczne wyłączenie od udziału w sprawie następuje natomiast jedynie w sytuacji wystąpienia okoliczności określonych w art. 40 k.p.k.

W odniesieniu do pierwszej z podnoszonych przez oświadczającego okoliczności wskazać należy, iż sam fakt orzekania w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych z sędzią SSN Tomaszem Demendeckim nie stanowi podstawy uzasadniającej wyłączenie SSN Jacka Widły od rozpoznania sprawy I ZB 21/22. Zaznaczenia w tym miejscu wymaga, iż relacje stricte zawodowe zasadniczo nie stanowią podstawy do wyłączenia sędziego, a powyższą mogą stanowić dopiero wówczas gdy relacja ma charakter osobistej znajomości, „opartej na uczuciu przyjaźni lub na odwrót – wrogości lub niechęci – albo łączności lub rozbieżności interesów” (zob. D. Świecki [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, Kodeks postępowania karnego. Komentarz. Tom I. Art. 1–424, wyd. VII, Warszawa 2024, art. 41). W ocenie Sądu Najwyższego wskazana przez oświadczającego okoliczność w postaci li tylko służbowej znajomości takowej nie stanowi.

Sąd Najwyższy podziela jednak zasadność formułowanego żądania w zakresie drugiej z powoływanych okoliczności, gdyż zaprezentowane przez oświadczającego zapatrywania prawne, obrane za podstawę odmowy jego orzekania, w sposób jednoznaczny i nie pozostawiający żadnych wątpliwości ujawniają pogląd sędziego w kwestii spełniania standardów niezawisłości i bezstronności sędziów Sądu Najwyższego, powołanych na to stanowisko po rekomendacji Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ukształtowanym przy zastosowaniu art. 9a u.k.r.s. W tej samej natomiast kwestii miał wypowiedzieć się Sąd Najwyższy w składzie z jego udziałem i dokonać rozstrzygnięcia dotyczącego testu niezawisłości i bezstronności w sprawie I ZB 21/22, który na obecnie zajmowane stanowisko został powołany we wskazanej procedurze. Wskazywane przez oświadczającego okoliczności związane z jego subiektywnym, wewnętrznym przekonaniem o braku możliwości orzekania, mogą zatem wpłynąć na obiektywizm w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt I ZB 21/22. Nadto należy wykluczyć również sytuację, gdy strony postępowania sądowego - wobec treści złożonego oświadczenia - miałyby wątpliwości co do braku jego bezstronności. Podkreślenia wymaga bowiem, iż tego rodzaju sygnał (oświadczenie o wyłączeniu) ze strony sędziego może wywołać niepewność co do jego obiektywizmu, gdyż obawa istnienia wewnętrznej stronniczości została sformułowana przez samego sędziego.

W zaistniałej zatem sytuacji procesowej, także w odbiorze społecznym, jak i postronnego obiektywnego obserwatora obiektywizm i bezstronność sędziego SN może wzbudzić uzasadnione zastrzeżenia. Tym samym zasadnym jest przyjęcie, że sygnalizowane przez autora oświadczenia okoliczności są tego rodzaju, że mogą wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności.

Zważając na powyższy układ sytuacyjny, obiektywnie mogący rzutować na bezstronność i niezawisłość sędziowską, koniecznym jest zatem wyłączenie SSN Jacka Widły od rozpoznania sprawy prowadzonej pod sygn. akt I ZB 21/22.

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[M. T.]

[ms]